

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Evaluatie werkwijze Raad

Raadsvergadering : 24 februari 2010

Politieke markt d.d.: 27 januari 2010

Agendapunt : 17

Portef.houder : burgemeester Heidema

Voorstelnummer : 319867

BenW-besluit d.d. : n.v.t.

Eenheid : Griffie

Voorstel

1. Kennis te nemen van het rapport 'Gevangen door het systeem?';
2. Kennis te nemen van de bijlage 'Evaluatie werkwijze Raad - de gemeenteraad gezien door de buitenwacht';
3. In te stemmen met de in dit voorstel opgenomen aanbevelingen en de voorgestelde uitvoering daarvan.

Inleiding

In opdracht van het Presidium heeft adviesbureau Consort een evaluatie gehouden over de werkwijze van de Raad. De evaluatie was breed van opzet. Naast de opinies van raadsleden en fracties zijn ook de zienswijzen van College, Directie en Griffie betrokken. Tevens is een (representatieve) enquête onder de inwoners van Deventer gehouden en is de mening gevraagd van een aantal insprekers op de Politieke Markt en van een aantal gasten van de Raad. Op deze manier is het functioneren van de Raad van binnenuit en van buitenaf gezien.

Twee belangrijke uitkomsten van de evaluatie zijn dat de Raad te weinig zichtbaar is in de samenleving en dat de Raad onvoldoende grip blijft houden op zijn eigen agenda. De 'boodschap' die de oude Raad aan de nieuwe Raad wil meegeven is om (veel) meer in contact te treden met de samenleving en om te gaan werken met een goede strategische jaaragenda en daar grip op te krijgen. Dit vraagt echter wel om een ander 'gedrag' van de Raad(sleden).

De evaluatie heeft geleid tot een aantal aanbevelingen over de werkwijze van de Raad. Voorgesteld wordt om de huidige Raad een besluit te laten nemen over de aanbevelingen en de uitvoering daarvan zodat de nieuwe Raad direct na de installatie kan werken conform de voorgestelde veranderingen.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is een Raad die meer 'naar buiten treedt' en zich minder toelegt op zijn rol als bestuursorgaan en die daarnaast 'in control is' voor wat betreft zijn agenda.

Kader

Vanuit de historie kan worden vermeld dat in 2005 is gekozen voor een andere wijze van vergaderen door de Raad hetgeen tot uitvoering is gebracht in de Politieke Markt. Een tussentijdse evaluatie in 2006 heeft laten zien dat vele acties en verbetervoorstellen genomen zijn om de Raad beter te faciliteren en ook dat de Raad zelf verder invulling heeft gegeven aan zijn rol. Met het aantreden van een nieuwe Raad in maart 2010 was de afgelopen periode, als opmaat voor de volgende raadsperiode, een goed moment om opnieuw de balans op te maken over het functioneren van de Raad.

Het kader wordt verder gevormd door het evaluatierapport 'Gevangen door het systeem? (Functioneren Raad Deventer doorgelicht en bekeken)'. Daarnaast is op 25 november j.l. een werkbijeenkomst gehouden waarin de aanbevelingen en de ontwikkelscenario's zijn besproken met de Raad. Ook het College was voor de werkbijeenkomst uitgenodigd.

Argumenten

In de onderzoeksrapportage is aansluiting gezocht bij deze drie verschijningsvormen aangaande de rollen van de Raad te weten de Raad als (hoogste) bestuursorgaan waar ordentelijke besluiten worden genomen, als marktplaats waar uitruil van (politieke) belangen plaats vindt en als arena waarin het schouwspel van het Raadswerk is waar te nemen.

Het onderzoek heeft zich onder meer gericht op opinies van burgers en insprekers. Geconstateerd is dat de Raad dit belangrijk vindt en het is daarom logisch om een beeld van deze opinies te verkrijgen.

Onderdeel van de evaluatie betrof eveneens een oordeel over de rekenkamercommissie.

Uit het onderzoek is gebleken dat raadsleden met een dilemma worden geconfronteerd. De ene kant van het spectrum van het raadswerk wordt gevormd door de rol als bestuursorgaan met alle daarbij behorende procedures en afspraken terwijl de andere kant van het spectrum (de Raad in zijn volksvertegenwoordigende en kaderstellende rol) daardoor minder aan bod komt.

Een groot deel van de Raad is van mening dat hij op dit moment teveel 'bestuursorgaan' is en te weinig 'volksvertegenwoordiger'. De wens is uitgesproken om dat meer in balans te brengen (zie de scenario's ontwikkeling in het evaluatierapport). Het maken van een beweging van 'bestuur' richting 'politiek' heeft echter wel consequenties voor het huidige functioneren van raadsleden. Meer aandacht geven aan 'politiek' betekent minder aandacht aan bestuur; er zal dus voor gekozen dienen te worden om een aantal zaken niet meer te doen.

Samenvatting van de bevindingen

Uit het evaluatieonderzoek is de volgende samenvatting te maken van de bevindingen:

- a. De Raad doet het, vergelijkenderwijs met andere gemeenten, qua sfeer, respect, opinievorming en impact nog niet zo slecht. Dit is een groot goed dat we niet moeten kwijtraken.
- b. De Raad is onvoldoende zichtbaar in de stad maar wil zelf juist meer contact met mensen.
- c. Er is een gevoel van ongemak. Te weinig inhoud, te veel proces en details. Te veel vragen.
- d. De Raad wil meer aan de voorkant van opinievorming komen, het dan overlaten aan het College en vervolgens het College laten verantwoorden.
- e. Advies- en voorbereidende rol van de Griffie, in samenhang met Presidium, kan steviger.
- f. Rolopvatting van Raad als collectief, kan zelfbewuster en geprononceerder.
- g. De overdaad van toegezonden papieren zorgt voor een houdgreep waardoor het door tijdgebrek moeilijk is om als Raad veranderingen in werkwijze door te voeren.
- h. Wil/kan de Raad zijn tijd en energie anders gaan indelen. Kan/wil men afstand doen van het vertrouwde en raadsbureaucratie vermijden?
- i. Centrale vraag is/wordt: waaraan ontleent de Raad zijn feitelijke legitimatie?
- j. Wil de Raad naar een politieke arena, wil hij meer zichtbaar worden, contacten met de samenleving aanhalen of kiest hij voor het bestuursorgaan met een minder duidelijke politieke profilering en een groot controlerend en volgend karakter?

Aanbevelingen

Naar aanleiding van de evaluatie heeft Consort de volgende aanbevelingen gedaan in het kader van de werkwijze van de Raad:

1. Een strategische jaaragenda van de Raad.
2. Raadstukken bestaan in principe uit maximaal 6 A4.
3. De politieke markt zal meer een plaats van dialoog zijn.
4. Reguleer en beperk het stellen van vragen.
5. Invoering van een wethouderskamer.
6. Geef meer bekendheid aan het werk van de gemeenteraad.
7. Instellen (be)raadsdagen, fractiecoaches en raadscoach.

Hieronder wordt nader op de aanbevelingen ingegaan en worden voorstellen gedaan hoe uitvoering te geven aan de aanbevelingen.

Ad 1: Een strategische jaaragenda van de Raad

Uitgangspunt is dat de Raad bepaalt welke onderwerpen/beleidsthema's tijdens een begrotingsjaar aan de orde moeten komen. De coördinatie van de jaaragenda ligt bij de Griffie en de jaaragenda is een leidraad voor het Presidium ten behoeve van agendering van onderwerpen voor de PMD. Het Presidium stelt de jaaragenda vast.

Uit de agenda, die gecategoriseerd per Programma wordt opgesteld, dient te blijken welke onderwerpen zich lenen voor oriënterend debat, kaderstelling of informatieoverdracht. Daarmee ontstaat ook ruimte en inzicht om te bezien op welke wijze men burgers wil betrekken bij de opinievorming.

Omdat de Raad heeft uitgesproken meer naar buiten te willen treden om daarmee de contacten met de samenleving te vergroten, wordt voorgesteld om vanaf maart 2010 één op de vier Politieke Markten in te plannen voor werkbezoeken, vergaderen op locatie of andere activiteiten waarbij de raad in contact treedt met de samenleving.

Ad 2: Raadstukken bestaan uit maximaal 6 A4

De hoeveelheid papier die de Raad ontvangt moet kleiner en de kwaliteit van de voorstellen dient te worden verbeterd. Het Deventer A4-tje zal worden aangepast waarbij nadrukkelijk de volgende elementen zullen worden betrokken:

- Het Deventer A4-tje moet eigenstandig leesbaar zijn (zonder bijlagen moet duidelijk zijn wat het voorstel behelst)
- Beslisruimte (alternatieven benoemen als die er zijn - dit overigens niet alleen in het Deventer A4-tje maar ook in visies e.d – of aangeven waarom ze niet zijn uitgewerkt)
- Benoemen historie (bij 'kader')
- Toepassen van de motie 'Klare taal' (ingediend door de PvdA)

Om de hoeveelheid papier te reduceren gaat het Presidium (in samenspraak met de Griffie) 'strenger' selecteren bij het meezenden van bijlagen bij voorstellen en zullen deze meer dan nu digitaal beschikbaar worden gesteld.

Ook zal het Presidium (in samenspraak met de Griffie) kritischer kijken of voorstellen geagendeerd dienen te worden voor bespreking in de Raad of dat nota's ter informatie kunnen worden aangenomen.

Tenslotte zal meer met alternatieve behandelwijzen/werkvormen (bijvoorbeeld hoorzittingen) worden gewerkt als alternatief voor de stapels papier. Dit aspect heeft nadrukkelijk een relatie met de strategische jaaragenda (aanbeveling 1).

Ad 3: De Politieke Markt zal meer een plaats van dialoog zijn

De essentie van deze aanbeveling is dat de Politieke Markt meer gaat fungeren als platform waar meningen worden uitgewisseld. Dit kan onder meer worden bereikt door de Raad vroegtijdig te betrekken bij beleidsprocessen, een 'open' houding aan te nemen in gesprekken en stukken aan te bieden aan de Raad die keuzevrijheid bieden. De Raad dient nadrukkelijk een plaats te claimen in beleidsprocessen. Ook hier geldt derhalve een relatie met de strategische jaaragenda (aanbeveling 1).

Aandachtspunten bij deze aanbeveling zijn: meer dialoog met de burger en kortere dialogen met de portefeuillehouder tijdens de PMD. Er dient meer discussie/debat plaats te vinden tussen sessiedeelnemers onderling.

Dit alles vergt niet alleen iets van de voorzitters maar zeker ook van de deelnemers aan de Politieke Markt. In het kader van het 'introductieprogramma nieuwe Raad' zal hieraan aandacht worden besteed.

Ad 4: Reguleer en beperk het stellen van vragen

Uit de evaluatie is gebleken dat er te veel vragen worden gesteld. Het volledig afschaffen van het stellen van vragen kan niet aan de orde zijn. Voorgesteld wordt om bij het introductieprogramma van de nieuwe Raad en bij de voorzitterstraining meer aandacht te schenken aan deze aanbeveling.

Vooropgesteld wordt dat het beperken van vragen stellen zelfdiscipline vraagt van de deelnemers aan de Politieke Markt en dat er een taak van de sessievoorzitters ligt om hier handhavend op te treden.

Ad 5: Invoering van een wethouderskamer

Reeds meerdere malen is uitgesproken dat de behoefte bestaat aan een (informeel) moment om 'bij te praten' over een onderwerp tussen portefeuillehouder en raadsleden. Geconstateerd wordt dat er ook andere mogelijkheden zijn dan een 'wethouderskamer' om in die behoefte te voorzien en dat dit ook nu reeds gebeurt. Het College kan de Raad schriftelijk informeren via een memo en vraagt bij tijd en wijle ook belet op de avond van de PMD om de Raad te informeren over een onderwerp. Desondanks is toch de behoefte uitgesproken om een apart, vast moment te plannen waarop de Raad kan worden geïnformeerd.

Om in die behoefte te voorzien wordt niet voorgesteld om gebruik te maken van een 'fysieke' wethouderskamer maar om een extra 'informatiekwartiertje' in te plannen tijdens de PMD (of eventueel een moment tussen de PMD en de Raadsvergadering in bijvoorbeeld de hal). Dit 'informatiekwartiertje' wordt gekenmerkt door het open(bare) karakter voor zowel Raadsleden, ambtenaren en burgers.

RAADSBESLUIT

Onderwerp : Evaluatie werkwijze Raad

Raadsvergadering : 24 februari 2010

Agendapunt : 17

Voorstelnummer : 319867

Eenheid : Griffie

Politieke markt d.d.: 27 januari 2010

Portef.houder : burgemeester Heidema

BenW-besluit d.d.: n.v.t.

De Raad van de gemeente Deventer,

Gelezen het voorstel van het Presidium d.d. 14 januari 2010, nummer 319867,

BESLUIT

1. Kennis te nemen van het rapport 'Gevangen door het systeem?';
2. Kennis te nemen van de bijlage 'Evaluatie werkwijze Raad - de gemeenteraad bezien door de buitenwacht';
3. In te stemmen met de in dit voorstel opgenomen aanbevelingen.

Aldus vastgesteld in de openbare Raadsvergadering van 24 februari 2010

De Raad voornoemd,
de griffier, de voorzitter,

drs. A.G.M. Dashorst Ir. A.P. Heidema